

Wyrok z dnia 23 października 2001 r., I CKN 323/99

1. Zatrudnienie na stanowisku, z którym wiąże się wystawianie faktur zawierających wezwanie ich płatników do zapłaty w określonym terminie, jest równoznaczne z udzieleniem przez pracodawcę stałego pełnomocnictwa do dokonywania tych czynności.

2. Faktura, w której określony został termin jej płatności, sporządzona przez pracownika wierzyciela, do którego obowiązków należało dokonywanie takich czynności, jest wezwaniem do zapłaty w rozumieniu art. 455 k.c.

Sędzia SN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Elżbieta Skowrońska-Bocian

Sędzia SN Bronisław Czech

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Huty „K.” S.A. w D.G. przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcyjno-Handlowemu „C.”, spółce z o.o. w W. o zapłatę, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 23 października 2001 r. na rozprawie kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 czerwca 1998 r.

oddalił kasację oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 1000 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 29 września 1997 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „C.”, spółki z o.o. w W. na rzecz powodowej Huty „K.”, spółki z o.o. w D.G. kwotę 54 367,29 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w zapłacie należności za zakupione wyroby hutnicze. Po rozpoznaniu apelacji pozwanej od tego wyroku Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 czerwca 1998 r. uchylił – wobec cofnięcia w tym zakresie pozwu ze zrzeczeniem się

roszczenia – wyrok sądu pierwszej instancji co do kwoty 24 307,87 zł z odsetkami i w tym zakresie postępowanie umorzył, a w pozostałej części oddalił apelację. Rozstrzygnięcie to jest wynikiem ustalenia, że strony łączyła umowa sprzedaży wyrobów hutniczych, a termin zapłaty za wyroby kupione przez pozwaną został określony w fakturach wystawionych przez powódkę i pozwana zapłaciła ją z opóźnieniem. Sąd Apelacyjny nie uwzględnił zarzutów pozwanej co do nieważności postępowania, charakteru prawnego umowy łączącej strony, objęcia dochodzonej wierzytelności cesją na rzecz Górnośląskiego Banku Gospodarczego S.A. w K. i skuteczności wezwania pozwanej przez powódkę do zapłaty ceny.

Wymieniony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w części oddalającej apelację pozwana zaskarżyła kasacją. Wyrokowi temu skarżąca zarzuciła nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.) ze względu na nienależyte umocowanie pełnomocnika procesowego powódki oraz brak umocowania organu powódki w toku pierwszej instancji, naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności art. 224 i 233 § 1 k.p.c. w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, a także przedawnienie roszczeń objętych pozwem i naruszenie prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie. Jako naruszone przepisy prawa materialnego i procesowego wskazała art. 38, 104, 455 i 481 k.c., art. 67 § 1, art. 68, 70, 86, 89 § 1, art. 126, 130, 187 § 1, art. 224, 233 § 1, art. 378 § 2 i art. 379 pkt 2 k.p.c. i wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawy kasacji zostały sformułowane w sposób nie odpowiadający treści art. 393¹ k.p.c., gdyż sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału nie może stanowić podstawy kasacji. Zarzucane w kasacji naruszenie prawa materialnego i przepisów postępowania co do większości zarzutów wynika nie z przytoczonych podstaw kasacyjnych, a jedynie z treści odpowiednich części ich uzasadnienia.

Kasacja jest środkiem służącym do kontroli postępowania i orzeczenia sądu drugiej instancji (art. 392 § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2000 r., Dz.U. Nr 48, poz. 554, mający zastosowanie w sprawie stosownie do art. 5 ust. 2 tej ustawy). Nieważność postępowania, która miała miejsce wyłącznie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, tak jak i inne

uchybień procesowe tego sądu, nie może więc być skutecznie zarzucana w kasacji ani brana z urzędu pod rozagę przez Sąd Najwyższy (art. 393¹¹ k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2000 r.).

W sprawie nie miał zastosowania art. 378 § 2 k.p.c. Podniesiony w kasacji zarzut jego naruszenia jest nieporozumieniem, chyba że formułując go skarżąca miała na myśli art. 378 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny nie naruszył jednakże tego przepisu, mimo że stwierdził nienależyte umocowanie pełnomocnika procesowego powódki w postępowaniu w pierwszej instancji. Pogląd tego Sądu, że potwierdzenie przez stronę w toku postępowania przed sądem drugiej instancji czynności procesowych dokonanych przed sądem pierwszej instancji przez nienależycie umocowanego jej pełnomocnika, wyłącza możliwość przyjęcia nieważności postępowania, ma oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. wyrok z dnia 13 marca 1991 r., I CR 484/90, OSNCP 1992, nr 7-8, poz. 138 i uchwałę z dnia 18 września 1992 r., III CZP 112/92, OSNCP 1993, nr 5, poz. 75).

Zarzucając, że Sąd Apelacyjny ocenił dokumenty w postaci noty odsetkowej i wezwania przedsądowego do zapłaty z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c., skarżąca nie wykazała – pomijając kwestię, czy rzeczywiście było to uchybienie procesowe – że mogło ono mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wymienione dokumenty nie stanowiły bowiem ani podstawy ustalenia, że pozwana popadła w opóźnienie z zapłatą ceny za kupione wyroby hutnicze (do ustalenia czego posłużyła treść faktur wystawionych przez powódkę i fakt doręczenia ich pozwanej), ani podstawy ustalenia daty, od której zasądzone zostały odsetki od należności głównej (za datę tę przyjęta została data wniesienia pozwu, a ściślej, data doręczenia jego odpisu pozwanej). Wezwanie do dobrowolnego spełnienia żądania miało znaczenie w fazie wstępnego badania pozwu przez Przewodniczącego w Sądzie pierwszej instancji (art. 479¹² § 2 i 3 k.p.c.), ale ewentualne uchybienia w tym zakresie pozostają bez wpływu na wynik sprawy. Brak prawidłowo sporządzonego przez powódkę wezwania do dobrowolnego spełnienia żądania mógł mieć znaczenie dla orzeczenia o kosztach procesu (art. 479¹² § 4 k.p.c.). W tym aspekcie w kasacji nie podniesiono jednakże żadnych zarzutów, które zresztą mogłyby zostać wzięte pod uwagę tylko w razie zasadności podstaw kasacji skierowanych przeciwko rozstrzygnięciu sprawy co do jej istoty.

Nie może także być uznany za skuteczny zarzut kasacji naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisów art. 224 i 233 § 1 k.p.c. w związku z przeprowadzeniem przez

ten Sąd poza rozprawą dowodu z umowy przelewu wierzytelności z dnia 4 kwietnia 1995 r. zawartej pomiędzy powódką a Górnośląskim Bankiem Gospodarczym S.A. w K. Skoro skarżąca prezentowała pogląd, że umowa ta jest nieważna z mocy samego prawa, a Sąd Apelacyjny uznał, że umowa ta nie obejmuje wierzytelności dochodzonej w rozpoznawanej sprawie, to konsekwencją obu tych stanowisk jest niewzięcie jej pod uwagę przy rozstrzygnięciu tej sprawy. Ewentualne uchybienia procesowe Sądu przy przeprowadzaniu dowodu z tej umowy nie mogły więc mieć istotnego wpływu na wynik sprawy.

Ze względu na zamieszczenie w fakturach wystawionych przez powódkę i doręczonych pozwanej wzmianki „termin płatności 25 dni od odbioru (wysyłki) towaru” można było dokumenty te – ze względu na ich formę i treść – uznać za wezwania dłużnika do zapłaty w rozumieniu art. 455 k.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 56/92, OSNCP 1992, nr 12, poz. 219). Wbrew pogładowi skarżącej, skuteczności tych wezwań nie podważa fakt podpisania ich nie przez osoby powołane do reprezentowania powódki jako osoby prawnej, ale przez pracowników jej działu księgowości, do zakresu obowiązków których należało dokonywanie takich czynności. Zatrudnienie ich przez powódkę na stanowisku, z pełnieniem którego wiązało się wystawianie faktur zawierających wezwania ich płatników do zapłaty w określonym terminie, jest bowiem równoznaczne z udzieleniem im stałego pełnomocnictwa do dokonywania tych czynności. Należy zauważyć, że taka też jest praktyka przedsiębiorców. Nieracjonalne, godzące w płynność obrotu byłoby wymaganie od nich działania w tym zakresie przez osoby powołane do ich reprezentacji jako osób prawnych, zwłaszcza gdy dotyczyłoby to przedsiębiorstw o znacznych rozmiarach, których działalność wymaga wystawiania setek i tysięcy faktur oraz wezwań do zapłaty.

Przedawnienia dochodzonego roszczenia sąd nie uwzględnia z urzędu, lecz tylko na zarzut strony. Zgłoszenie takiego zarzutu dopiero w kasacji jest spóźnione, przyjęcie zaś, że nieuwzględnienie przedawnienia przez Sąd Apelacyjny stanowi podstawę kasacji, nie uzasadnia jego rozpatrzenia, gdyż skarżąca nie wskazała żadnego przepisu prawa materialnego dotyczącego przedawnienia, który jej zdaniem został naruszony.

Z przytoczonych względów kasacja, jako nie mająca usprawiedliwionych podstaw, podlegała oddaleniu (art. 393¹² k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 108 § 1 w związku z art. 98 § 1 i 3 i art. 99 k.p.c. oraz § 15 ust. 4 pkt 2 w związku z § 7 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. Nr 154, poz. 1013 ze zm.).